

Handlingsplan för minskad miljö- och klimatpåverkan mot 2035

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Nuläge	2
1.2 Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarnas kärnuppdrag	3
2. Målområden och strategiska insatser	3
2.1 Målområde 1: Minska klimatpåverkan från idrottsresor och idrottsevenemang	4
2.2 Målområde 2: Minska nyinköp och öka återanvändning av kläder och utrustning	6
2.3 Målområde 3: Smart energi- och vattenförbrukning vid anläggningar och idrottsmiljöer	8
2.4 Målområde 4: Skydda ekosystem och biologisk mångfald där idrott bedrivs	11
3. Uppföljning	13
4. Bakgrund	13
4.1 Om arbetet	14

1. Inledning

Sveriges största folkrörelse med 3,1 miljoner medlemmar och 18 000 föreningar har ett stort ansvar att bidra till ett mer hållbart samhälle och även potential att göra skillnad. Att bidra till ett mer hållbart samhälle är också en förutsättning för idrottsrörelsens långsiktiga överlevnad, samhällsnytta och trovärdighet. Det handlar inte bara om att följa lagar och regler, utan även om att driva de frågor där vi bäst kan bidra.

Redan idag bidrar idrottsrörelsen på många sätt till en hållbar utveckling, framför allt inom social hållbarhet genom att främja folkhälsa, folkbildning, demokrati och inkludering. Detta är områden vi fortsätter att utveckla men vi behöver även vara medvetna om idrottens påverkan på miljö och klimat och sträva efter att göra det vi kan för att minimera den. Denna handlingsplan är en del i det arbetet. Vid planering inför arbete med insatserna i den här handlingsplanen behöver också social och ekonomisk hållbarhet beaktas.

Hållbar utveckling, med hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, behöver genomsyra hela idrottsrörelsens verksamhet och därför finns alla tre dimensionerna av hållbarhet tydligt integrerade i de övergripande strategierna **Svensk idrott 2035** och **SISU Idrottsutbildarna 2035** med särskild hänsyn till målet *Hållbara förbund och föreningar*, och delmålen:

- *Idrottsrörelsen minskar sin miljö- och klimatpåverkan* (Svensk idrott 2035)
- *Aktiva och ledare har ökad kunskap om, och metoder för, att minska miljö- och klimatpåverkan* (SISU Idrottsutbildarna 2035).

Handlingsplanen för minskad miljö- och klimatpåverkan sträcker sig till 2035. För att den ska vara relevant över tid uppdateras den i samband med ny verksamhetsinriktning eller om behov uppstår. Handlingsplanen beskriver Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarnas målområden och strategiska insatser och ger förslag på insatser som RF-SISU distrikt, förbund och föreningar kan ta sig an för att bidra i arbetet. På så sätt kan alla medlemsorganisationer dra nytta av planen. Det ger kraft i arbetet.

Riksidrottsstyrelsen fattar beslut om denna handlingsplan som är styrande för Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna, vägledande för RF-SISU distrikt, förbund och föreningar och upplysande för intressenter.

I praktiken innebär detta att handlingsplanen är:

- Styrande för Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarnas personella och administrativa stöd till förbund och föreningar.

- Vägledande för RF-SISU distrikt, förbund och föreningar som kan ta sig an de strategiska insatser som lämpar sig bäst för verksamheten och ta fram egna handlingsplaner utifrån förutsättningar och behov.
- För intressenter upplysande om vilka hållbarhetsområden som idrottsrörelsen anser vara viktigast att utveckla. Områden där idrottsrörelsen bäst kan bidra.

Alla kan bidra – det är så idrottsrörelsen gemensamt gör skillnad.

Figur 1: En strategisk plan behöver sättas i ett sammanhang för att få effekt. Här beskrivs styrkedjan. Handlingsplanen för minskad klimat- och miljöpåverkan är styrande för Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna och vägledande för RF-SISU distrikt, förbund och föreningar.

1.1 Nuläge

Miljö- och klimatfrågan är inte ny för Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna. En första miljöpolicy beslutades redan 2009. Sedan dess har utvecklingsprojekt genomförts för att stötta idrottsrörelsen inom områden som t ex hållbara evenemang och miljösmarta resor. Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna arbetar även med riktade stöd till idrotten i form av medel för energieffektivisering och för att utveckla förbundens hållbarhetsarbete överlag.

2021 beslutade Riksidrottsstyrelsen om *Policy för en hållbar svensk idrott* som beskriver idrottens möjligheter att positivt påverka hållbar utveckling. I de övergripande strategierna *Svensk Idrott 2035* och *SISU Idrottsutbildarna 2035* har idrottsrörelsen gemensamt prioriterat de hållbarhetsområden som är viktiga att arbeta med framöver. Den här handlingsplanen för minskad miljö- och klimatpåverkan är grunden för gemensam handling där alla inom idrottsrörelsen har möjlighet att bidra enligt sina förutsättningar.

Exempel på tidigare insatser:

- 2009 - Idrottsrörelsens första miljöpolicy beslutades på Riksidrottsmötet.
- 2015 - Projektstöd IF Anläggning erbjuder medel för idrottsföreningarna som avser genomföra energi- och miljöprojekt.
- 2020 - Riktlinjer för hållbara evenemang publiceras.
- 2020 - ett hållbarhetsnätverk för specialidrottsförbund startas med fokus på nätverkande, erfarenhetsutbyte och utbildning inom ekologisk hållbarhet.
- 2021 - Riksidrottsstyrelsen beslutar om *Policy för en hållbar svensk idrott*.
- 2024 - Riksidrottsförbundet publicerar sin första hållbarhetsrapport.

1.2 Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarnas kärnuppdrag

Som bakgrund till hur målområden och strategiska insatser är utformade kan det underlätta att upprepa Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas kärnuppdrag. Den fullständiga definitionen finns i RF och SISU:s verksamhetsinriktning men kan sammanfattas enligt följande:

- Riksidrottsförbundet ska samordna och stödja idrottsrörelsen i gemensamma frågor och utföra uppgifter där Riksidrottsförbundet är den mest lämpade organisationen för ändamålet, dvs där den största samlade effekten uppnås om det är Riksidrottsförbundet som utför arbetet.
- Riksidrottsförbundet företräder idrottsrörelsen gentemot politiska institutioner och offentliga aktörer.
- SISU Idrottsutbildarna ska tillhandahålla eget utbildnings- och folkbildningsmaterial för och med idrottsrörelsen. SISU Idrottsutbildarna ska även stödja förbundens utveckling av utbildningsverksamheten.

Mot bakgrund av kärnuppdraget kan Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas roll i miljö- och klimatarbetet sammanfattas som att organisationerna ska:

- Stödja förbund i deras miljö- och klimatarbete genom att samordna nätverk, tillhandahålla utbildnings- och folkbildningsmaterial och samla tillgänglig forskning inom området.
- Följa upp, kommunicera och sprida goda exempel om idrottsrörelsens samlade hållbarhetsarbete.
- Ansvara för revidering av idrottsrörelsens hållbarhetspolicy och implementering samt uppföljning av Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas handlingsplan för minskad miljö- och klimatpåverkan.

2. Målområden och strategiska insatser

Inom ramen för målet *Hållbara förbund och föreningar* i *Svensk Idrott 2035*, ska idrottsrörelsen minska sin miljö- och klimatpåverkan. Därtill ska målsättning i den strategiska planen *SISU Idrottsutbildarna 2035* bidra till att aktiva och ledare har ökad kunskap om, och metoder för, att minska sin miljö- och klimatpåverkan.

För att uppnå detta har fyra viktiga målområden identifierats i denna handlingsplan. Alla målområden är styrande för Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna och vägledande för RF-SISU distrikt, förbund och föreningar vilket innebär att de arbetar

utifrån sina egna förutsättningar. Alla målområden och föreslagna strategiska insatser är inte nödvändigtvis relevanta för alla RF-SISU distrikt, förbund och föreningar men alla kan bidra med något för att gemensamt göra skillnad.

För varje målområde finns en hänvisning till FN:s globala mål för hållbar utveckling och varje målområde presenteras utifrån en inledande beskrivning av nuläge, en målbild, vad som behöver göras samt vilka strategiska insatser som då blir viktiga. Därefter presenteras förslag på insatser som RF-SISU distrikt, förbund och föreningar kan samarbeta kring.

2.1 Målområde 1: Minska klimatpåverkan från idrottsresor och idrottsevenemang

Målområdet relaterar till FN:s globala mål för hållbar utveckling 13: Bekämpa klimatförändringarna.

Nuläge

Den globala uppvärmningen och klimatförändringar är en av idrottsrörelsens utmaningar och på sikt kan det bli omöjligt för flera förbund att fortsätta utöva sin idrott. Samtidigt påverkar idrottsutövandet klimatet, inte minst när det kommer till resande. För att minska klimatpåverkan från idrottsresor måste idrottsrörelsen gemensamt effektivisera och försöka minimera antalet resor.

Varje dag idrottar runt 170 000 personer i åldern 7 - 25 år i förening i Sverige. Här ingår träningar, tävlingar, läger och cuper. Utöver det tillkommer träningar och tävlingar för medlemmar som är yngre än 7 år och äldre än 25 år. All denna aktivitet bygger på att utövare kan förflytta sig. Även om många cyklar, går och använder kollektivtrafiken så är det också många som åker bil, och vid längre sträckor, flyger. Enligt [Inrikes transporter, utsläpp av växthusgaser](#) står inrikestransporter för en tredjedel av de svenska klimatutsläppen där fossila bränslen (kol, olja, bensin, diesel) är den största källan till utsläpp av växthusgaser som i sin tur leder till klimatförändring.

Flera förbund har uppdaterat sina mötes- och resepolicyer för att driva en förflyttning från fysiska till digitala möten, från bil och flyg till tåg, och justerade tävlingskalendrar som bidrar till minskat antal resor. För att stötta idrottsföreningar i arbetet mot mer hållbara resvanor har Riksidrottsförbundet tagit fram ett stödmaterial som finns att hämta på rf.se ([Mer hållbara resvanor - Riksidrottsförbundet](#)).

Vad behöver vi göra?

För att minska utsläpp från idrottsrörelsens resor behöver vi fortsätta minska antalet resor och använda digitala möten och utbildningar där det är möjligt. Vi behöver i högre grad använda oss av miljösmarta transportsätt såsom tåg, buss och cykel istället för att ta bilen eller flyget, och samåkningen behöver öka. Till hjälp finns flera digitala tjänster som kan underlätta planeringen av samåkning.

För att nå en beteendeförändring är det viktigt att öka medvetenheten hos anställda, ledare och aktiva om hur idrotten faktiskt kan göra skillnad och underlätta för mer hållbara sätt att resa. Idrottsrörelsens folkbildande verksamhet spelar en viktig roll. Att utmana tävlingsupplägg för att minska utsläppen från idrottsresor har också identifierats som en viktig insats framåt.

Vid sidan av idrottsrörelsens insatser finns det behov av utökat samarbete med beslutsfattare för att barn och unga ska ha möjlighet att cykla, gå eller ta bussen till träningen. Barn ska inte vara beroende av bil men i många fall saknas idag upplysta gång- och cykelbanor och kollektivtrafik som går ända fram till idrottsanläggningen. En viktig utgångspunkt är att plats för idrott finns tillgänglig i utövarnas närområde.

Idrottsevenemang kan fungera som en katalysator för hållbar utveckling. Genom att implementera miljövänlig praxis inom områden som t ex transporter, mat, och avfall, blir inte bara själva evenemanget mer miljö- och klimatsmart, det kan också bidra till att öka medvetenheten om miljö- och klimatfrågor och inspirera både deltagare och publik att göra mer hållbara val i sin egen vardag.

Strategiska insatser för Riksidrottsförbundet och SISU

Idrottsutbildarna och vägledande för RF-SISU distrikten:

- Utveckla och erbjud stöd till förbund i arbetet med att minska klimatpåverkan från resor.
- Ge den folkbildande verksamheten vid RF-SISU distrikten rätt förutsättningar att stödja föreningar att minska klimatpåverkan från idrottsresor.
- Driv frågan om vikten av närhet till platser för idrott för minskat bilberoende.
- Driv frågan om trygga gång- och cykelvägar samt tillgänglig kollektivtrafik till träning och tävling.
- Erbjud stöd för minskad klimatpåverkan från evenemang.

Vägledning för strategiska insatser för förbund

- Utmana befintlig tävlingsstruktur för att minska resandet i samband med matcher och tävlingar.
- Minska utsläpp från resor genom att vidta åtgärder i linje med förbundets rese- och mötespolicy.

- Stöd, samordna och följ upp föreningar i arbetet med att minska klimatpåverkan från resor.
- Minska klimatpåverkan från evenemang som arrangeras av förbundet genom att genomföra relevanta insatser för hållbara evenemang (hallbaraidrottsevenemang.se).

Vägledning för strategiska insatser för förening

- Arbeta tillsammans med RF-SISU distrikt för att öka kunskapen hos ledare och aktiva att resa mer hållbart till och från träning och tävling.
- Vidta åtgärder i linje med föreningens rese- och mötespolicy och ta hjälp av det stödmaterial som finns för att minska utsläpp från idrottsresor.
- Samverka med RF-SISU distrikt och kommun för att främja trygga och tillgängliga transportvägar till idrottsanläggningen.
- Minska klimatpåverkan från evenemang som arrangeras av föreningen genom att genomföra relevanta insatser för hållbara evenemang (hallbaraidrottsevenemang.se).

2.2 Målområde 2: Minska nyinköp och öka återanvändning av kläder och utrustning

Målområdet relaterar till FN:s globala mål för hållbar utveckling 12: Hållbar konsumtion och produktion.

Nuläge

Förenings- och förbundskläderna bidrar ofta till en känsla av stolthet och tillhörighet. Dessvärre bidrar idrottsrörelsens konsumtion av kläder och utrustning till en stor och ohållbar miljö- och klimatpåverkan. Många träningskläder innehåller konstgjorda fibrer såsom polyester och lycra som utvinns ur fossil olja. Det gör dem svårare att återvinna jämfört med naturfiber. Textilindustrin generellt, men specifikt producenter av denna typ av kläder, brottas i många fall med omfattande miljöproblem.

Idag orsakar den svenska textilkonsumtionen utsläpp på över fyra miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det motsvarar utsläpp från 850 000 varv runt jorden med bil. Den absolut största klimatpåverkan från svensk textilkonsumtion kommer från inköp av nyproducerade varor. I avfallsledet är det främsta problemet att begagnade textilier och textilavfall hamnar i soporna och inte tas tillvara som resurs för återanvändning och materialåtervinning ([Så påverkar konsumtionen i Sverige](#)).

En grov uppskattning är att utebliven användning av textil ger 25 kg koldioxidbesparing per kilogram textilavfall. Så mycket som 80 procent av en textils koldioxidutsläpp sker under produktion vilket betyder att minskad konsumtion är det som ger bäst effekt. En tumregel är att **vid dubblad livslängd av textil halveras dess klimatutsläpp**.

Bland exempel på goda insatser för att minska textiliers miljöpåverkan finns:

- Förbund som lånar ut landslagskläder som sedan tvättas och används på nytt.
- Förbund som arbetar för att nå längre sponsoravtal som i sin tur förlänger livslängden på förbundskollektioner.
- Förbund som har sett över riktlinjer kring barns tävlingsutrustning för att minska konsumtionen av kläder och utrustning och samtidigt hålla nere kostnaderna för att idrotta.
- Föreningar som anordnar loppisar, klädbytesmöjligheter och tillhandahåller digitala kanaler för att öka återanvändningen av kläder och utrustning.

Vad behöver vi göra?

För att minska miljöpåverkan från textilproduktion krävs förlängning av kläders livstid. Vi behöver minska nyinköp och öka återanvändning av kläder och utrustning. Vi behöver utmana våra befintliga arbetssätt och bryta gamla mönster. Vid idrottsevenemang och tävlingar är det t ex inte ovanligt att tävlande vinner både pris och klädesplagg och att alla funktionärer får en funktionärströja som bara gäller en särskild tävlingshelg.

Att minska överdriven konsumtion av kläder och prylar är i allra högsta grad även en inkluderingsfråga. Om alla ska ha en chans att delta i en idrott oavsett ekonomi måste klivet in till idrotten vad gäller förväntningar på kläder och utrustning minska.

Med ökat cirkulärt tänk redan vid inköpsstadiet kan klimatavtrycket minska. Att ha en tydlig plan för återvinning och/eller återbruk rekommenderas och i samarbete med leverantörer kan inköp ses över utifrån mängden nyinköp och val av material.

Strategiska insatser för Riksidrottsförbundet och SISU

Idrottsutbildarna och vägledande för RF-SISU distrikten:

- Utveckla och erbjud stöd till förbund i arbetet med att minska miljöpåverkan från kläder och utrustning.
- Verka för att höja förbundens kompetens inom hållbara inköp och tillhandahålla stöd inom området.
- Ge den folkbildande verksamheten vid RF-SISU distrikten rätt förutsättningar att stödja föreningar att göra mer hållbara inköp.

Vägledning för strategiska insatser för förbund

- Kartlägg nuläge och ta fram rutiner för att minska inköp och öka återanvändning av kläder och utrustning.
- Se över regler och riktlinjer för klädsel och utrustning vid tävling och evenemang för att minska behovet av ytterligare inköp.
- Ta fram och implementera rutiner för hållbara inköp.

Vägledning för strategiska insatser för förening

- Kartlägg nuläge och ta fram rutiner för att minska inköp och öka återanvändning av kläder och utrustning. Undvik t ex att trycka namn på kläder för att underlätta återbruk.
- Gör det enklare för medlemmar att återbruka kläder och utrustning genom att t ex arrangera kläd- och utrustningsbytardagar eller tillhandahålla en digital kanal för återbruk.
- Se över regler och riktlinjer för klädsel och utrustning vid tävling och evenemang för att minska behovet av ytterligare inköp.

2.3 Målområde 3: Smart energi- och vattenförbrukning vid anläggningar och idrottsmiljöer

Målområdet relaterar till FN:s globala mål för hållbar utveckling 6: Rent vatten och sanitet för alla samt 7: Hållbar energi för alla.

Nuläge

Klimatförändringarna påverkar idrottsrörelsen samtidigt som de anläggningar som idrottsrörelsen använder påverkar klimatet. Den globala uppvärmningen har lett till att skidsäsongen har förkortats för många utövare och skidanläggningar blir mer beroende av konstsnö. På grund av utbredd torka har fotboll-, golf-, och ridanläggningar tvingats till en högre bevattningsgrad vilket både är ekonomiskt ohållbart och leder till högre förbrukning av energi och vatten. En utveckling som går i helt fel riktning.

Idrottsföreningar påverkas av dessa utmaningar men kan även motverka dem. Många anläggningstyper som används av idrottsrörelsen så som inomhushallar, simhallar och upplysta och uppvärmda planer har en hög förbrukning av energi och vatten i jämförelse med andra samhällsfastigheter. Det är viktigt att idrottsrörelsen gör sitt yttersta för att hålla förbrukningen nere.

Ökade elpriser har under de senaste åren påverkat alla idrottsföreningar. Åtgärder har genomförts såsom att Riksidrottsförbundet har erbjudit ökat ekonomiskt stöd till energi- och miljöprojekt för att aktivt medverka till [Sveriges miljömål](#) och de [globala hållbarhetsmålen](#) samtidigt som föreningar har kunnat minska sina kostnader.

Användningen av digitala verktyg och system ökar, även inom idrottsrörelsen. Lagring av data förbrukar energi vilket innebär att ju mer vi lagrar, desto mer energi förbrukar vi. AI blir en allt viktigare framgångsfaktor för att kunna jobba effektivt och AI-agenter är redan eller kommer i närtid vara ett naturligt inslag i vår arbetsdag. Även användande av AI bidrar till en hög energiförbrukning. På sikt hoppas branschen att genom teknikhopp kunna lösa energifrågan, men tills dess så bör man vara medveten om problemet och som med allt vi gör jobba så hållbart som möjligt. Man behöver alltså väga in vilken nytta AI-användningen ger mot den energiförbrukning som den resulterar i.

Vad behöver vi göra?

Alla idrottsföreningar behöver bidra till att minska samhällets energi- och vattenförbrukning. Ett sätt att göra det är att se över sin befintliga anläggning eller idrottsmiljö. Med stöd av energirådgivare i kommunen och checklistor framtagna av Riksidrottsförbundet och/eller förbund, finns goda möjligheter att ställa om till smartare energi- och vattenförbrukning. Att välja Grön el som uteslutande kommer från förnybara källor är ett bra val för att minska miljöpåverkan.

I vissa fall är det svårt för föreningar att på egen hand ta nästa steg när det gäller energi- och vattenförbrukning. Det gäller inte minst då kommunen äger anläggningen och/eller ansvarar för driften. Kommunerna behöver stötta idrottsföreningarna så att de kan ställa om till smartare energi- och vattenförbrukning. Det kan handla om att se över dagliga rutiner, renovering, installation av solceller eller alternativa system för uppvärmning.

När nya anläggningar och idrottsmiljöer byggs bör stor hänsyn tas till miljö och klimat. Initiativ för nya lösningar för mer hållbar drift behöver spridas till kommuner och andra initiativtagare till idrottsytor för ett mer enat nationellt tänk. En viktig länk är en nationell anläggningsfunktion där specifik idrottskompetens och exempel på miljövänliga lösningar kan samlas.

Det är viktigt att ha ett brett förhållningssätt till detta mål. Att renovera och bygga om de platser som idrottsrörelsen verkar på är viktigt utifrån flera aspekter. Att renovera istället för att bygga nytt kan skapa stora vinster för minskad miljöpåverkan. Det är också viktigt att de platser som finns används effektivt för att undvika att förbrukningen relativt sett ökar.

I de fall idrottsföreningar inte får tillgång till lokaler och idrottsytor (exempelvis vid skolor) så måste andra lösningar, såsom nya idrottsytor, tillkomma.

För att främja en mer hållbar energiförbrukning kopplat till digitalisering behöver vi i högre grad ställa energikrav vid upphandlingar, göra regelbundna digitala rensningar och använda AI på ett ansvarsfullt sätt.

Strategiska insatser för Riksidrottsförbundet och SISU

Idrottsutbildarna och vägledande för RF-SISU distrikten:

- Utveckla och erbjuda stöd till förbund i arbetet med att minska miljöpåverkan från energi- och vattenförbrukning.
- Ge den folkbildande verksamheten vid RF-SISU distrikten rätt förutsättningar att stödja föreningar att minska sin energi- och vattenförbrukning.
- Erbjud ekonomiskt stöd till föreningar inom ramen för energi- och miljöprojekt.
- Verka för att de platser som är avsedda för idrottsrörelsens behov, får användas av idrottsföreningar. Såväl aktivitetsytor som stödjande ytor.
- Verka för en nationell anläggningsfunktion som utgår från och samlar kunskap om energieffektiva idrottsanläggningar.
- Företräd förbund i frågor som rör smart energi- och vattenförbrukning vid anläggningar och idrottsmiljöer.
- Verka för att öka förbundens kompetens att minska digitaliseringens miljö- och klimatpåverkan.

Vägledning för strategiska insatser för förbund

- Inventera nuläge och identifiera de energi- och vattenbesparingar som kan genomföras på förbundets anläggningar.
- Erbjud stöd till föreningar i deras arbete med att minska klimatpåverkan från anläggningar genom att sprida goda exempel.
- Välj Grön el (el från förnybara källor).
- Genomför regelbundna digitala rensningar, utbilda i att använda AI på ett ansvarsfullt sätt och ställ energikrav på leverantörer av digitala lösningar.

Vägledning för strategiska insatser för förening

- Inventera nuläge och undersöka vilka energi- och vattenbesparingar som kan genomföras.
- Genomför insatser för att minska energi- och vattenförbrukning, på egen hand eller tillsammans med kommunen.
- Ta en aktiv roll och framföra önskan om mer hållbar drift vid nybyggnation av anläggningar och idrottsmiljöer.

- Sträva mot att använda hållbara materialval vid renovering av anläggning eller idrottsmiljö.
- Välj Grön el (el från förnybara källor).
- Genomför regelbundna digitala rensningar, använd AI på ett ansvarsfullt sätt.

2.4 Målområde 4: Skydda ekosystem och biologisk mångfald där idrott bedrivs

Målområdet relaterar till FN:s globala mål för hållbar utveckling 15: Ekosystem och biologisk mångfald.

Nuläge

I vatten, på marken och i luften – i Sverige utövas idrott överallt. Idrottsutövandet behöver genomföras på ett ansvarsfullt sätt i linje med [Sveriges miljömål](#) och de [globala hållbarhetsmålen](#). Det betyder bland annat att idrottsrörelsen ska sträva efter att göra hållbara materialval och skydda naturen på ett sätt som gynnar ett rikt växt- och djurliv.

Föreningslivet vill bidra och många idrottsföreningar ser över sin idrottsmiljö för att främja växt- och djurliv. Det kan handla om att sätta upp insektshotell, lämna gräsområden orörda så att blommor får växa eller bidra till minskad övergödning i vattendrag.

Tack vare allemansrätten kan många föreningar träna i skog och mark. Att respektera naturen ska vara en självklarhet och det kan handla om så grundläggande saker som att undvika nedskräpning. Idrottsrörelsen har under flera år aktivt arbetat mot minskad nedskräpning och genom det organiserade föreningslivet har ledare möjlighet att utbilda utövare att följa allemansrätten.

Vad behöver vi göra?

Idrottsrörelsen kan utbilda aktiva om hur vi värnar om natur och miljö på de platser där vi idrottar och ledare behöver få mer kunskap om hur vi på bästa sätt kan värna om miljön. Genom stöd från forskningsinitiativ kan idrottsrörelsen öka sin kompetens inom dessa frågor och ta bättre beslut. Idrottsrörelsen kan även aktivt delta i olika samhällsinsatser kopplade till natur och miljö.

Strategiska insatser för Riksidrottsförbundet och SISU

Idrottsutbildarna och vägledande för RF-SISU distrikten:

- Utveckla och erbjud stöd till förbund i arbetet med att skydda ekosystem och biologisk mångfald.
- Verka för samverkan med organisationer inom ramen för samhällsinsatser kopplade till natur och miljö.
- Ge den folkbildande verksamheten vid RF-SISU distrikten rätt förutsättningar att stödja föreningar att skydda ekosystem och biologisk mångfald.

Vägledning för strategiska insatser för förbund

- Erbjud stöd till föreningar i deras arbete med att skydda ekosystem och biologisk mångfald.
- Samverka med organisationer inom ramen för samhällsinsatser kopplade till natur och miljö.
- Delta i dialog med myndigheter när nya regler och lagar inom natur och miljö ska beslutas för att bidra med kunskap och idrottsperspektiv.
- Om anläggningar drivs inom förbundets föreningar, inventera nuläget och undersök vilka åtgärder som kan genomföras för att skydda ekosystem och biologisk mångfald.

Vägledning för strategiska insatser för förening

- Sträva mot att använda hållbara materialval vid renovering av anläggning eller idrottsmiljö.
- Samverka med organisationer inom ramen för samhällsinsatser kopplade till natur och miljö.
- Initiera insatser för ökad biologisk mångfald på idrottsplatsen.
- Initiera insatser för att minska övergödning på idrottsplatsen.
- Minska miljöfarliga (ex skadliga kemikalier, mikroplaster mm) utsläpp i naturen.

3. Uppföljning

Hur Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas handlingsplan för minskad miljö- och klimatpåverkan ska följas upp kommer specificeras parallellt med att indikatorer för målen om att minska idrottsrörelsens miljö- och klimatpåverkan i strategierna **Svensk Idrott 2035** och **SISU Idrottsutbildarna 2035** tas fram. Uppföljning av målen i denna plan sker samtidigt som vi följer upp målen i de övergripande strategierna.

Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna följer upp de insatser i handlingsplanen som berör Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna. I viss mån ingår även vissa insatser som har genomförts av förbund, idrottsföreningar och RF-SISU distrikt. Utöver den synkroniserade uppföljningen med strategierna kommer Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna samordna en övergripande hållbarhetsberättelse för idrottsrörelsen med exempel på genomförda hållbarhetsinsatser i förbund och förening.

Då handlingsplanen endast är vägledande för förbund, föreningar och RF-SISU distrikt ansvarar respektive organisation för att följa upp sina egna genomförda insatser.

4. Bakgrund

Miljöpåverkan och klimatförändringar påverkar oss alla. Det står klart att Riksidrottsförbundet, SISU Idrottsutbildarna och förbunden tillsammans vill minska idrottens klimat- och miljöpåverkan. Under kommande tio år kommer idrottsrörelsen, folkbildningen och samhället i stort framför allt att påverkas av:

1. ökat behov av klimatanpassning
2. högre krav på att minska miljö- och klimatpåverkan
3. att miljö- och klimatarbetet får en större vikt när det gäller en verksamhets legitimitet.

Det innebär högre krav på kompetens hos förbund, föreningar och inte minst på SISU idrottsutbildarna och RF-SISU distrikten för att kunna driva förändring.

2023 beslutade RF-stämman att bifalla en motion från Svenska Ridsportförbundet och Svenska Seglarförbundet. RF-stämman beslutade att uppdra till Riksidrottsstyrelsen att:

- baserat på nulägesanalys och policy, ta fram en hållbarhetsstrategi med tillhörande handlingsplan som presenterar hur idrottsrörelsen bidrar till målen i *Agenda 2030*.
- redovisa idrottsrörelsens hållbarhetsarbete i Idrottsrapporten som publiceras vart annat år.
- inom framtagandet av en hållbarhetsstrategi med tillhörande handlingsplan inkludera tillgänglighetsaspekten i målsättningar för hållbara anläggningar.

4.1 Om arbetet

En arbetsgrupp på Riksidrottsförbundet i samverkan med en referensgrupp med representanter från specialidrottsförbund och RF-SISU distrikt har arbetat med frågorna. En väsentlighetsanalys genomfördes för att ringa in idrottsrörelsens mest prioriterade hållbarhetsområden. Analysen baserades på en kartläggning av nuläge, enkätfrågor till förbund, Sveriges olympiska kommitté, Sveriges paralympiska kommitté och ett antal samverkanspartners, samt information från en externt framtagen [omvärldsanalys](#). De områden som ringades in som mest prioriterade ställdes även i relation till tidigare forskning och FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling.

Väsentlighetsanalysen visade att följande hållbarhetsområden ska prioriteras inom idrottsrörelsen:

- **Social hållbarhet:** trygg idrott, inkluderande och normmedveten idrott, jämställd idrott, möjlighet att idrotta på sina villkor, och god tillgång till platser där idrotten utövas.
- **Ekologisk hållbarhet:** minska utsläpp från resor, ansvarsfull konsumtion av kläder och utrustning, ansvarsfull användning av el och vatten, och underhåll av mark, natur och vattenskyddsområden där idrott utövas.
- **Ekonomisk hållbarhet:** förebygga och förhindra korruption, samt ansvarsfulla partnerskap.

Arbetet med att ta fram en hållbarhetsstrategi för Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas miljö- och klimatarbete genomfördes parallellt med arbetet med att ta fram nya övergripande strategier för idrottsrörelsen (*Svensk idrott 2035*) och SISU Idrottsutbildarna (*SISU Idrottsutbildarna 2035*). Som nämndes i inledningen så framkom det tidigt att flera strategiska områden överlappade varandra.

Referensgruppen rekommenderade därför Riksidrottsstyrelsen att integrera alla tre dimensioner av hållbarhet i de övergripande strategierna istället för att ta fram en fristående hållbarhetsstrategi. Efter dialog med SF:s strategiska ledning beslutade Riksidrottsstyrelsen att följa rekommendationen.

Uppdraget omformulerades till att utifrån innehållet i de övergripande strategierna ta fram ett utkast på en handlingsplan som stödjer *Svensk Idrott 2035* och *SISU*

Idrottsutbildarna 2035 och presentera prioriterade områden, mål och strategiska insatser. Resultatet är denna handlingsplan.

Då det i stor utsträckning redan finns etablerade arbetssätt, verktyg och löpande utveckling för de områden som faller inom ramen för social och ekonomisk hållbarhet är fokus i denna handlingsplan ekologisk hållbarhet.